

NAŠE STANOVISKO VE SVĚTOVÉ VÁLCE

KDYŽ na počátku přítomné evropské války projevíli jsme otevřeně svoje sympatie spojenčím, ukázali jsme jenom, že věříme svému historickému programu, svým ideálům, které nečetnékrátě posvěceny byly krví našich mučedníků, pro které naši předkové dovedli zápasit a umírat a obětovat všechno, co nazývali svým. Když vypukla tato velká a strašlivá válka v Evropě, když teutonská kombinace uvolnila tuto hroznou levnu neštěstí, jež se převládla na evropské národy, nebyla ani na okamžik v našich srdcích místa pochybnost a nerozhodnost, na které straně je naše místo. Věrní svým starým ideálům, doktrínám státních našich bojovníků od Husa, Žižky a Komenského, od Havlíčka a Palackého až po novodobé naše mučedníky, postavili jsme se od samotného počátku na stranu spojenčím, na stranu demokracie, na stranu práva a spravedlnosti. Pro nás nebylo jiného východu. Naše výchova, založená na dějinných tradicích, nám tak visela. My jsme se nemohli ani okamžik rozmyšlet, my nemohli státi nezodpovědně na rozcestí, my nemohli jsme nebláti chybný krok. A český národ, doma i za hranicemi, se také dlouho, nerozumně a se svou volbou brzy byl hotov.

My musíme mít na paměti, že čeští vojáci, dělali již revoluci v době mobilisace, neboť nebylo nám nic než revoluce, když pochodovali ulicemi Prahy se slovenskými prapory a s písní vzdoru na rtech. Nebylo nám nic než revoluce, když zpívali slovenské písně a parodie na národní písně, které nám prohlašovali, že jdou na Rus a nevědí proč, že na Srba nepádnou a Rus je s námi, kdo proti nám, toho Francouz smete. Teprve tato odvídná revoluce českých lidových mass, které nelekaly se trousty, které ostatně dlouho usidli na sebe čekají, otevřela českým politikům ve vlasti oči a připomněla jim jejich povinnost. A hned po té zahájila se práce doma a když řada odvážných našich lidí opustila domovy, vydala se úsky k vlasti a národu v čarce svůj majetek a rodiny a přehla do eizny, zabýjema byla také revoluční práce a zahraněm.

A jistě svědčilo o velké naší lásce k právu a spravedlnosti, jistě svědčilo o našich upřímných úmyslech a nesobechosti slavné revoluční prohlášení Česko-slovenské Národní Rady, představitelky naší revoluční vlády, které bylo vyhlášením boje Habsburkům a spojením naší věci s věcí spojenčím, vydané ve chvíli největších nezdárných spojenčím, když na východě teutonská vojska zatlačila velké armády ruské a způsobila jim tak velkou porážku a když na zápa-

dě spojenci jenom stěží udržovali svoje linie. Vydali jsme svoje revoluční prohlášení ve chvíli, kdy svět začal pochybovati a možností porážky teutonských mocností, když v Americe, přes všechny ty zločinné činy, kterých Německo, zpíté svými vítězstvími, dopustilo se oproti zájmům Spojených Států, projevoval byl otevřeně obdiv nad schopností teutonského válečného stroje.

My jsme nesožili ruce v klín, my jsme neváhali prohlásiti, na které straně jsou naše sympatie a teprve nyní Amerika vidí, že my byli v právu, že my viděli jasné cestu, kterou musí voliti demokracie světa. A tato naše věrnost ideálům práva a spravedlnosti, tím ideálům, pro které bojovala americká revoluce a na nichž založila velkou tuto republiku, získala nám obdiv a uznání. Nikdy české jméno v Americe nemělo tak dobrou zvuč, jako má nyní, nikdy nebylo pro vše českého národa takového pochopení, nikdy nebylo rozuměno tak našim odvážným zápasem a nikdy nestály naše boje v tak jasném světle.

Svět nerozuměl našemu zápasu, svět nedovedl pochopiti důležitost české bašty v odboji proti germanismu v srdci Evropy, svět nedovedl pochopiti velkého našeho zápasu, který zahájili jsme ve válkách husitských a neskončili doposud, až když v přítomné válce výbojnost Teutonů ukázala se v pravém světle. Teprve tehdy, když svět se přesvědčil, že Germani za svými cíly jsou pohotovi jíti i přes mrtvoly velkých národů, byl oceněn náš zápas a vyvolán byl obdiv nad tou naší houzevnatostí a vytrvalostí. My jsme svoji revoluci upozornili na mravní hodnotu českého národa, my jsme ukázali světu, že jsme dostatečně vyspělými pro řízení svých vlastních osudů a my jsme také obrátili listy svých dějin a přimutli jsme svět, aby ocenil, co jsme již vykonali jako předbojníci tohoto velkého zápasu mezi demokracií a autokracií. My jsme ukázali, že ty naše husitské války nebyly ničím jiným, nežli prvním zápasem ideovým na světě, že to byl první boj za myšlenku práva a spravedlnosti a že to byla první rána, zasazená germanismu, které již v té době činilo náběhy k opanování světa. Tyto husitské války byly prvním národním hnutím a jestliže ovoce jejich zničeno bylo během další doby, přece jenom zůstalo tu sémě, které znovu vyklíčilo, jakmile dostalo se posily, zůstala tu v popelu, kterým zavřata byla naše vlast, jiskra, která znovu rozhořčila se v moený plamen.

Semeno, byť po věky bylo pohřbeno, vzklíčí znovu jakmile je zavřženo a dostane se mu živou-

Ó, Naše Otčino!...

Ó, země slzí, krve, myšlenek a činů, v svém velké bohatství a věčnosti v pádu svém, již s čela svého shrn ten těžký závoj stínů a staré slávy své si přitkni diadému! Věř v lásku deér svých, matko, v zamillost svých synů! — He, v prvním nadšení s bouřným srdce písemní myšlenky a krev, ti sny a skutky nesem, bys šťastna byla zas a velká, všichni cheem!

A srdce tvého srdce — divuplná Praha! Ó, kdo by neslyšel v ní žiti tvého tep? To klenotnice, kam vždy ruka sahá pro hávu svého šperk i ducha svého chleba. Ó, jásej, matko, pohled, roste a se vzrůstá, jak přeplněná čis vše žiti jarmů ruchem. Je vskutku srdcem tvým, tvým dechem a tvým duchem, kraj rukou dělnou jest, myslící ona leb.

Ó, naše otčino! Tu věru v hrudi máme, že lepší zaplane ti jednou budoucnost, že synů dav se vzbudí, tvoje pouta zláme, v tvůj výnek zasadí zas nové slávy skvost, a Blaník otevře se, věštba neoklame. Již jede kníže tvůj, nad jeho hlavou vlaje ta stará orlice, a v ústech jemu plaje sto ohňů zářících jak hvězdný k slávě most!

Jaroslav Vrchlický.

Znaky českých zemí a Slovenska.

lného slunce. A toto sémě, které pohřbeno bylo po bitvě na Bílé Hoře, opět vzklíčilo, když ze západu zavál k nám vánek nových demokratických myšlenek. My jsme ukázali v této válce, že jsme již starými hracovníky a že za myšlenky, které spojenci dali si na svůj štít, přimášeli jsme oběti v minulosti. My stáli v tom pravém záboře od počátku a nehleděli jsme na to, že v mnohem ohledu zasahujeme. Když pak Amerika věrna svým starým tradicím, postavila se do řad nezávislých centrálních mocností, polobdích bašt autokracie, postavila se nejenom zlepšilo, ale ostalo se nám i uznání za to, co jsme vykonali v minulosti.

Bylo by zbytečno, kdybychom dnes znovu psali o tom, co jsme prožili v těchto třech letech války na linii naší osvobodovací akce. My jsme viděli štěstí válečné kolísati, my viděli dějinné převraty, by prožili jsme mnohé zklamání, ale my neztratili věru v právo a spravedlnost, my neztratili jsme věru v oprávněnost naší věci a my neztratili jsme na-

deji, že setkáme se s vítězstvím. Naše naděje byly posíleny prohlášením spojenců o osvobození Československého národa a prohlášením presidenta Wilsona o oprávněnosti požadavku osvobození malých národů. Nebudeme tu také mluviti o obrovské práci, kterou vykonala naše Česko-slovenská Národní Rada, která zaslouží si všechny kredit za to, že si vše naše stojí tak dobře. Nebudeme také šířiti slvy o státních činech našich junáků, kteří osvědčili nejlépe své české citění vstupu do řad spojenčím a bojovali chrabře na různých frontách a mnozí položili za vše národa nejdražší svůj statek — svůj život. To všechno je každému Čechovi známo anebo aspoň mělo by býti známo.

Všechno to tvořilo první část našeho úkolu. Ale zápas není doposud dobojován a práce naše doposud nebyla skončena. My musíme přinesti ještě další oběti a přinesti je rádi a ochotně, aby práce slibná započatá korunována byla zdarem. Jinými slovy, každý dle své schopnosti a dle své vi-

ry, musí vykonati svoji povinnost k národu a vlasti, chce-li býti nazýváno upřímným synem. My jsme svým revolučním hnutím probudili značné národní citění, my jsme povzbudili líknavé a my jsme zároveň ukázali, že je velkou etí, ano velkou etí nazývati se synem českého národa. My musíme, abychom byli hodni této etí, vykonati svoji povinnost.

A tak jako národ náš doma je sjednocen v odporu proti habsburské vládě a v požadavku Česko-slovenského státu, nedav se zadržati pronásledováním, tak a my zde musíme býti sjednoceni a pracovati svorně, táhnouti za jeden provaz, až už jsme svobodonmyslní, katolíci anebo evangelíci, až už jsme socialisté anebo máme jinou politickou věru. My dnes nesmíme se rozdělovati a rozčlebovati, neboť to znamenalo by zbláznění na národě českém. My musíme státi jako jeden muž v týžení i obětech, my musíme státi svorně a nerozborně za naši vědu, za naši revoluční vládu, jejíž diktátorem je statečný a veliký muž, hrdina mezi hrdiny, pracovník nevinavý, obětavý a lidský — profesor Tomáš Masaryk. My musíme podrobiti se disciplíně a přijímati rozkazy této naší revoluční vlády jako příkázání rozkazy vlády, pod kterými žijeme. My jsme již vyspělí lidé daleko, že chápeme, že musí tu býti ústřední autorita, že musí tu býti vůle síla, aby práce setkla se se zdarem. A by jsme šťastni, že máme nad jiné povoláním tuto vůle sílu.

Dnes všechny nás, Čechy, katolíky, svobodáře a evangelíky, pojí jedna věra, věra v právo a spravedlnost, věra v oprávněnost boje českého národa, věra ve vítězství našeho spravedlivého boje. Neboť to, co dnes je našim programem, bylo hlásmo našimi katolíckými kněžními buditeli, hlásmo to Jablonský a Třebáňský, bylo zdůrazněno v vůdčím duchu protestantů, od Komenského počnaje, a bylo znovu a znovu opakováno svobodomyšlnými duchy s Havlíčkem v čele. My musíme věřiti v právo a spravedlnost, my musíme věřiti v to, že tento strašlivý zápas skončí vítězstvím naší svaté věci. My v této společné věře, která povznesena je nad všechny ostatní, musíme býti pohotovi přinesti oběti, my musíme konati též své povinnosti.

Tato věra, diktovaná pudem sebezachování, byla společnou věrou našich praotec a dějiny nás učí, že stavěli ji nad všechno na světě. My nesmíme se státi nehodnými našich předků, těch příkopníků svobody a spravedlnosti, my musíme ukázati, že strašlivá doba utrpení tuto věru v nás jenom zocelila a upevnila. My musíme dáti na tento svatý zápas co nejvíce. My musíme dáti, poněvadž je to naší svatou povinností, poněvadž se jedná o by-

ti a nebyti národa, poněvadž jedná se o boj na život a na smrt pro český národ. Co je naše obětí vidí té oběti, kterou přinesli naši krajané ve Francii, kteří bojují tak chrabře v orné spojencích, co je naše obětí proti tomu utrpení, které prodělali čeští zájati na strašlivém ústupu ze Srbska skrze Albanii, aby znovu krávi zpečetili svoji oddanost spravedlivé věci, co je proti tomu, co vykonalo Česko-slovenské vojsko na Rusku, které postavilo se na tak statečný odpor u Tarnopole a bylo se jak za času husitských válk téměř do vykrvácení, poněvadž nepšlo se na štít vítězství anebo smrti.

(Pokračování na str. 5.)

Na Rusi organizuje se velká Česko-slovenská armáda, která již nyní má osm pluků pěchoty, divisi dělostřelcovy, pluk zákopníků a jiné vojenské odboje, ale tato doposud nestáti. Ruská revoluce přinesla nám mnoho zklamání a je dnes jasno, že naděje své oznamujeme skládati v ní. Ukázalo se, že prezidentská ruská vláda pro historické úkoly Slovanstva nemá takového smyslu, jaký bylo by si přáti, poněvadž ruský socialistický straník nechtě přestati tak velkých národnostních ústředí a náš zápas je jim něčím vzáhlým. Snaží se řešiti otázky z třídního stanoviska a otázkám národopostupu nepřikládá takového významu, jaký ve skutečnosti mají.

A to je jeden z důvodů, proč brzy budeme nuceni zorganizovati české revoluční vojsko také na západní frontě a jeho volná část musí býti zrekrutována z české Ameriky. Francie je nejlepší naší přítelkyní a zároveň nejspolehlivější baštou demokratismu. Byla to Francie, která podepřela zápas americké revoluce proti anglickému nadvládě a byla to Francie, která sama zachránila vše demokracie v době, kdy lavina autokratické síly smáčela se jí poselodití. Nyní, po ruské revoluci, víme, jaké úklady strujila autokratická a německým prolezlá vláda ruská, my víme, že jednalo se o obhodu, dle které autokratickému Německu nemělo býti mnoho užitočno. A z toho, co nyní sme se dověděli, naučili jsme se milovat Francii novou láskou, poněvadž vidíme v ní přeborníka práva a spravedlnosti. Spojené Státy splnčí jenom starý dluh, jestliže vysílají do Francie svoje vojska a my budeme podporovati svoji věc, vše českého národa, jestliže pracovati budeme ve smyslu zásad, vyznačených presidentem Wilsonem. A dle se očekávati, že česká armáda snadno bude shromážděna, že vlada brnoucí se budou pod prapory české českí junáci a že tato armáda vstří se nám ozdobena slávou, že tato armáda vybojuje nám velké vítězství.

Šedesátiletý praporečník pluku českých strolců Jana Žižky v Česko-slovenské armádě na Rusi.

Albert Mamatej, předseda Slovenské Lígy; Dr. Milán Rostislav Štefaník, komandér francouzské armády, člen Československé Národní Rady, a Dr. Ludvík J. Fisher, předseda ústředního výboru Českého Národního Strážení.